

รายวิชา ภาษาไทย

รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑

เรื่อง

การสรุปเนื้อหาวรรณคดี

เรื่อง กาพย์พระไชยสุริยา

ผู้สอน ครุณิสาชล รุ่งเนย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

การสรุปเนื้อหาวรรณคดี เรื่อง กาพย์พระไชยสุริยา

จุดประสงค์การเรียนรู้

สรุปเนื้อหาภาพยนตร์ระไชยสุริยา

จำได้หรือไม่

มาตราตัวสะกด

คำถามชวนคิด

นักเรียนรู้จักวรรณคดีเรื่องใดบ้าง
ที่ใช้มาตราตัวสะกดเดียวกันแต่ต่าง

ศึกษาด้วยตนเอง

ให้นักเรียนศึกษา

เรื่อง ภาพยนตร์พระไชยสุริยา

ในหนังสือเรียนของตนเอง

ศึกษากาพย์พระไชยสุริยา

ความเป็นมา

กาพย์พระไชยสุริยา มีเนื้อหาเป็นนิทานขนาดสั้น มีความยาวเพียง ๑ เล่มสมุดไทย สุนทรภู่แต่งขึ้นขณะจำพรรษาอยู่ที่จังหวัดเพชรบุรี ราว พ.ศ. ๒๓๖๘ หรืออาจแต่งขึ้นเมื่อครั้งบวชอยู่ที่วัดเทพธิดาราม ระหว่าง พ.ศ. ๒๓๘๒-๒๓๘๕

ศึกษากาพย์พระไชยสุริยา

ความเป็นมา

สุนทรภู่แต่งกาพย์พระไชยสุริยาขึ้นเพื่อใช้เป็นแบบสอน
อ่านและเขียนสะกดคำในมาตราต่าง ๆ โดยผูกให้เป็น
เรื่องราว เพื่อให้เด็กเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินไปกับ
การอ่านและการเล่าเรียนศึกษา

ศึกษากาพย์พระไชยสุริยา

ความเป็นมา

ครั้นต่อมาในรัชกาลที่ ๕ เมื่อ พระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร) แต่งหนังสือมูลบทบรรพกิจ สำหรับใช้เป็นแบบเรียน หนังสือไทยในโรงเรียนหลวง คงเห็นว่ากาพย์เรื่องพระไชยสุริยานี้ เป็นบทกวีนิพนธ์ที่ไพเราะทั้งอ่านเข้าใจง่ายและเป็นคติ จึงนำมาบรรจุไว้ใน มูลบทบรรพกิจเป็นตอนๆ ตั้งแต่แม่ ก กา ไปจนจบ เกย

ศึกษากาพย์พระไชยสุริยา

ผู้แต่ง

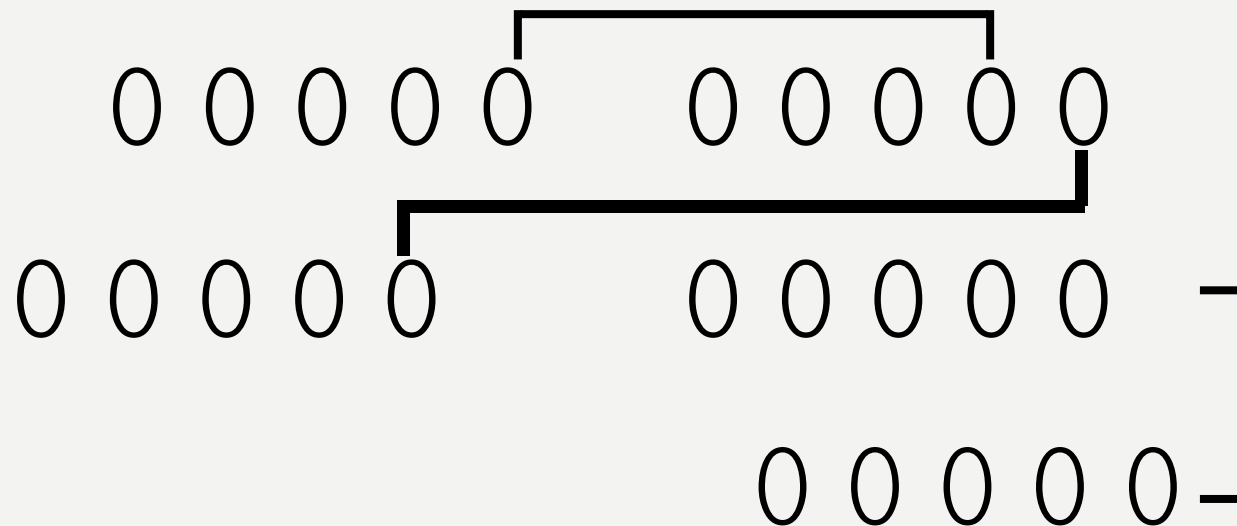
สุนทรภู่

ศึกษากาพย์พระไชยสุริยา

ลักษณะคำประพันธ์

กาพย์ยานี ๑๑

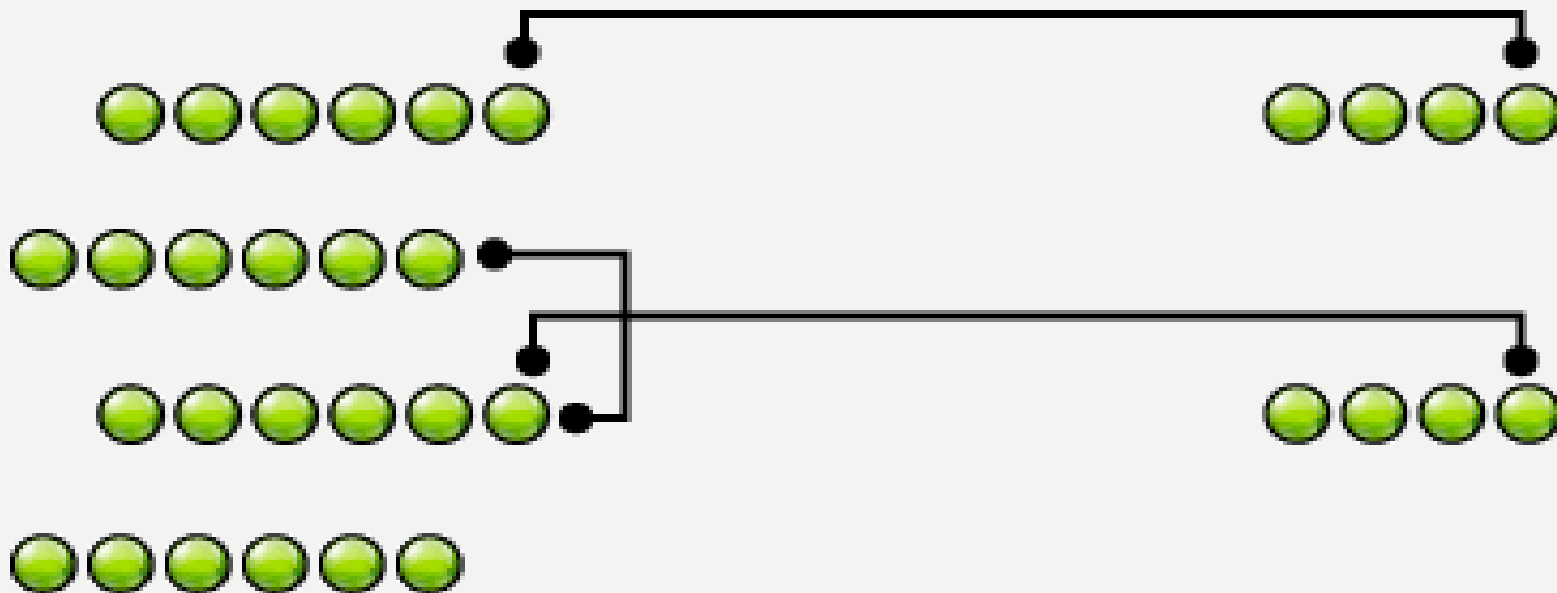

ศึกษากาพย์พระไชยสุริยา

ลักษณะคำประพันธ์

กาพย์ฉบัง ๑๖

ศึกษากาพย์พระไชยสุริยา

การอ่านออกเสียงร้อยกรอง ประเภตกาพย์

กาพย์ฉบัง ๑๖ มีจังหวะการอ่าน คือ วรรคที่ ๑ , ๓ มี ๓ จังหวะ
ส่วนวรรคที่ ๒ มี ๒ จังหวะ ดังตัวอย่าง

พระไชย / สุริยา / ภูมิ //

พาพระ / มเหสี

มาที่ / ในลำ / ลำภา //

ข้าวปลา / หาไป / ไม่เบา //

นารี / ที่เยาว์

ก็เอา / ไปใน / เภตรา

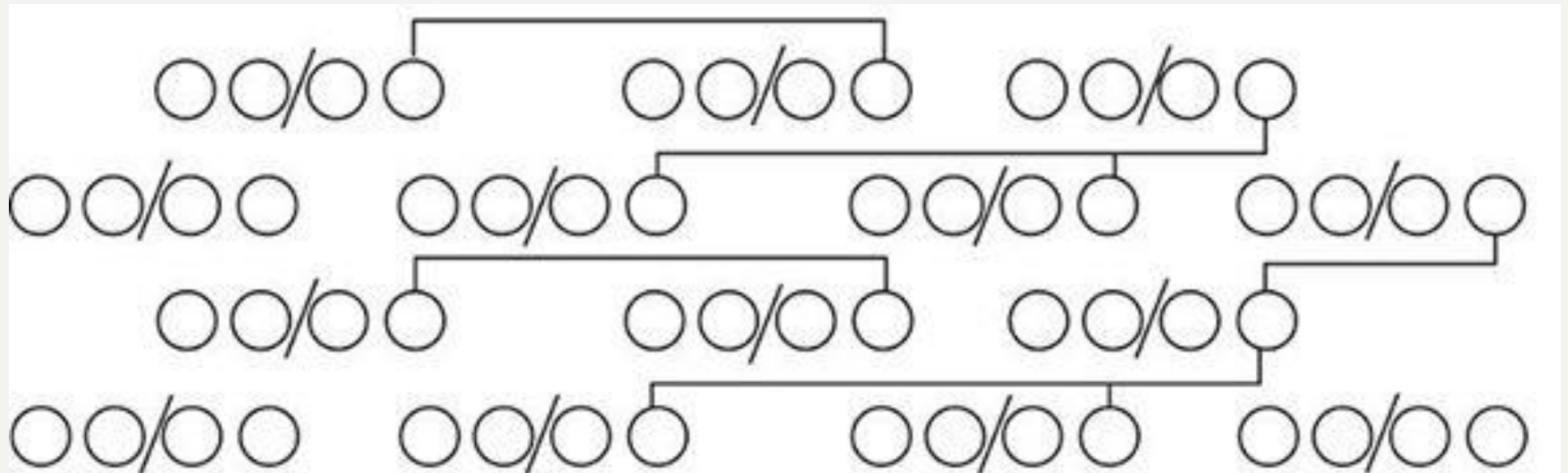
(กาพย์พระไชยสุริยา) |

ศึกษากาพย์พระไชยสุริยา

ลักษณะคำประพันธ์

กาพย์สุรางคนางค์ ๒๘

ศึกษากาพย์พระไชยสุริยา

การอ่านออกเสียงร้อยกรอง ประเภทกาพย์

กาพย์สุรางคนางค์ ๒๘ มีจังหวะการอ่านเท่ากันทุกวรรค คือ

วรรคละ ๒ จังหวะ ดังตัวอย่าง

ขึ้นใหม่ / ในกน// ก กา / ว่าปน// ระคน / กันไป//

เอ็นดู / ภูธร// มานอน / ในไพร// มณฑล / ต้นไทร// แทนไพชยนต์ / สถาน//

คำถามชวนคิด

๑) นักเรียนคิดว่าการนำนิทานมาเป็นแบบเรียนมีผลดีหรือไม่ อย่างไร

๒) นักเรียนคิดว่า จุดประสงค์ของผู้แต่งเรื่องกาพย์พระไชยสุริยา คืออะไร

กิจกรรม ทถาม-ตอบ

กติกา :

๑. ครูจะตั้งคำถาม ทถามนักเรียน
๒. นักเรียนจะต้องตอบคำถามของครู
โดยการตอบลงกระดานไวท์บอร์ด
๓. คำถาม มีทั้งหมด ๑๐ ข้อ
๔. โดยแต่ละข้อ จะมีเวลา แค่ ๑ นาที

01:30

กิจกรรมถาม - ตอบ

๑) ภาพยนตร์ระไชยสุริยา
เป็นผลงานของใคร

คำตอบ : สุนทรภู่

01:30

กิจกรรมถาม - ตอบ

๒) ภาพยนตร์พระไชยสุริยา
แต่งขึ้นในสมัยใด

คำตอบ : สมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว

01:30

กิจกรรมถาม - ตอบ

๓) ผู้แต่งมีจุดประสงค์ใดในการแต่ง
ภาพย์พระไชยสุริยา

คำตอบ : เพื่อเป็นหนังสือสำหรับเด็กหัดอ่านและ
หัดเขียนคำที่สะกดตามมาตราต่าง ๆ และยังเป็น
บทหัดอ่าน

01:30

กิจกรรมถาม - ตอบ

๔) ภาพพระไชยสุริยาแต่ง
ด้วยคำประพันธ์ชนิดใด

คำตอบ : ภาพยานี้ ๑๑ ภาพฉบบ้าง ๑๖
ภาพสุรางคนางค์ ๒๘

01:30

กิจกรรมถาม - ตอบ

๕) ภาพยนตร์พระไชยสุริยา
แทรกอยู่ในหนังสือเล่มใด

คำตอบ : มূলบทบรรพกิจ

01:30

กิจกรรมถาม - ตอบ

๖) มาตราตัวสะกดใดที่ไม่ปรากฏว่ามี
การแยกมาไว้เป็นบทหนึ่งโดยเฉพาะ

คำตอบ : แม่เกอว

01:30

กิจกรรมถาม - ตอบ

๗) ในสมัยรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า
เจ้าอยู่หัว โปรดเกล้าให้ผู้ใดจัดทำแบบเรียน
ภาษาไทยขึ้น

คำตอบ : พระยาศรียุทธนทรโวหาร
(น้อย อาจารย์ยางกูร)

01:30

กิจกรรมถาม - ตอบ

๘) เมืองสาวิตรีล่มจมเพราะสาเหตุใด

คำตอบ : เพราะการประพฤติมิชอบ
ของเสนาอำมาตย์

01:30

กิจกรรมถาม - ตอบ

๓) ภาพยนตร์พระไชยสุริยามีคุณค่าอย่างไร

คำตอบ : ใช้เป็นบทฝึกอ่านเขียนภาษาไทย
ตามแบบโบราณ และให้ความเพลิดเพลิน
จากเนื้อหาของนิทาน

01:30

กิจกรรมถาม - ตอบ

๑๐) กาลกิณี ๔ คืออะไร

คำตอบ : สาเหตุ ๔ ประการที่ทำให้บ้านเมือง
ปั่นป่วนและผู้คนไม่เป็นสุขอันได้แก่ การเห็นผิด
เป็นชอบ การไม่รู้บุญคุณ การเบียดเบียนทำร้าย
ซึ่งกันและกัน ความโลภ

นักเรียนทุกคนสรุป
ความคิดรวบยอดจาก
วรรณคดี

เรื่อง กาพย์พระไชยสุริยา

สรุปเนื้อหา

เนื้อเรื่อง

พระไชยสุริยาเป็นพระราชาครองเมืองสาวัตถี (สาวัตถี) มีมเหสีชื่อว่า สุมาลี บ้านเมืองอุดมสมบูรณ์มีพ่อค้าต่างเมืองมาค้าขายราษฎรอยู่เย็นเป็นสุข ต่อมาพวกขุนนางผู้ใหญ่และข้าราชการพากันประพฤติผิดลุ่มหลงในกามคุณและอบายมุขต่าง ๆ

(ภาพย์พระไชยสุริยา)

สรุปเนื้อหา

เนื้อเรื่อง

มีอำนาจกดขี่ข่มเหงราษฎรจนเดือดร้อนกันไปทั่ว
การปกครองขาดความยุติธรรม บ้านเมืองอยู่ในภาวะที่ขาด
เสถียรภาพ ในที่สุดเกิดน้ำป่าไหลท่วมบ้านเมืองทำให้ผู้คน
ล้มตายเป็นจำนวนมาก ผู้ที่รอดชีวิตก็หนีออกจากเมืองไปหมด

(ภาพพระไชยสุริยา)

สรุปเนื้อหา

เนื้อเรื่อง

พระไชยสุริยาพามเหสีและบริวารพร้อมเสียบึงลงเรือ
สำเภาหนึ่ออกจากเมือง เรือแตกเพราะถูกพายุ บริวาร
ทั้งหลายพลัดไปหมด พระไชยสุริยาและนางสุมาลีขึ้นฝั่งได้
พากันรอนแรมไปในป่า ตกทุกข์ได้ยากอยู่หลายวัน

(ภาพย์พระไชยสุริยา)

สรุปเนื้อหา

เนื้อเรื่อง

พระดาบสรุปหนึ่งเข้ามานเห็นทั้งสองพระองค์เร่ร่อนอยู่ในป่าก็
สงสาร เพราะทราบว่าพระไชยสุริยาเป็นกษัตริย์ที่ดี แต่ต้องเคราะห์
ร้ายเช่นนี้เพราะหลงเชื่ออำมาตย์ที่ ฉ้อฉล พระดาบสจึงเทศนาโปรด
ทั้งสององค์ให้ศรัทธาถือเพศเป็นฤๅษีบำเพ็ญธรรมอย่างเคร่งครัดจนได้
ไปเสวยสุขในสวรรค์

(ภาพย์พระไชยสุริยา)